

Dobos Evelin – Lisszabonban tanultam

Már a felsőfokú tanulmányaim megkezdése előtt érlelődött bennem az a gondolat, hogy amennyiben lesz rá lehetőségem, mindenképpen megpróbálok kijutni egy külföldi oktatási intézménybe, és ott teljesítek majd egy félévet. Két tannyelvű gimnáziumban érettségiztem, felsőfokú angol nyelvvizsgával rendelkezem, ezen kívül tanultam németül, és spanyolul is, bíztam benne, hogy ezek jó alapot biztosítanak egy külföldi „tanulmányi kiránduláshoz”. Mondhatni kapóra jött az ERASMUS, mint lehetőség, amit nem hagyhattam ki.

Miért Portugália, miért Lisszabon? Ennek több oka is van. Először is, mert mindenki Angliába akart menni. Komolyra fordítva a szót, nem akartam beállni a felkapott, divatos országokba, városokba kijutni versengő „tömegek” közé. Valószínűleg esélyem is kisebb lett volna, és egyébként is van egy kis vonzódásom a mediterrán országok, elsősorban Spanyolország iránt - talán a nyelvet is azért tanultam -, ám intézetünknek nincs Erasmus-kapcsolata spanyol egyetemmel. Ebből számomra logikusan következett a szomszéd ország, vagyis

Portugália. Másrészt nagyon nem szeretem a hideg teleket, mivel van egy kis hideg allergiám, tehát irány az Ibériai félsziget.

A sikeres pályázatot követően, május végén, június elején nagyon távoli volt még a szeptemberi indulás. Vizsgaidőszak, nyár, túra tábor stb., stb. Amikor azonban az indulás előtt, néhány nappal a kezembe nyomták az ERASMUS támogatás teljes összegét, és pakolni kellett a bőröndökbe, akkor ütött mellbe a felismerés, mibe is vágtam a fejszémet. Hozzá tartozik a történethez, hogy korábban, néhány napnál hosszabb ideig nem voltam távol a szüleimtől, rövid családi vagy iskolai kirándulásokat eltekintve nem voltam külföldön, és naná, hogy még repülőgépen sem utaztam. Persze szépen sorban, minden megoldódott. A kezdeti izgalmak után még szinte élveztem a repülést, szerencsére sikerült ablak mellé ülnöm, így a kilátásban is tudtam gyönyörködni. Lendülés után a csomagokat poggyászkocsira raktam, majd taxiba ültem, a sofőrnek az előre kinyomtatott kis házi térképemen mutattam meg, hogy hova is szeretnék eljutni. A szállá-

son már vártak rám, ahová pár órás késéssel ugyan, de szerencsésen megérkeztem. Milyen kicsi a világ! Hódmezővásárhelyről 15,00 óra körül indultunk el személygépkocsival, és hajnali 2 óra körül már Lisszabonból a szállásról jelentkeztem be Skype-on a családnak úgy, hogy a repülő Budapestről másfél órás késéssel indult el.

Csak érdekesség képen említem: szeptember 13-án, pénteken indultam, a 13-as pénztárnál adtam le a csomagokat, vettem fel a jegyet a 713-as járatra. Még jó, hogy nem vagyok babonás!

Portugália - területét és lakosságát tekintve -, hasonló paraméterekkel rendelkezik, mint Magyarország. Területe 92 090 km², a lakosság száma pedig: 10 084 000 fő. Szerintem a hasonlóság ezzel ki is merült, bár személyes tapasztalatokat országos szinten nem sikerült szerezni, mert arra sajnos nem nyílt lehetőségem.

Lisszabon több szempontból is különlegesnek, egzotikusnak mondható város. Maga a központi városmag, ami lényegében a történelmi városrész, nagyságrendileg fél millió embernek az otthona. Elővárosait, közvetlen vonzáskörzetét tekintve azonban világváros, 2,8 millió emberrel. A város az Atlanti óceán egy tengeröblébe, a Tejo folyó torkolatába, és a helyiek szerint ugyan úgy 7 dombra épült, mint Róma. Ez egy alföldi lánynak annyit tesz, hogy egyes városrészekben sok a meredek emelkedő, lejtő, amelyek megmászása jó fizikai kondíciót igényel. Ráadásul az emelkedők

és a lejtők szűk utcákkal és kockaköves burkolattal párosulnak. A nedves kockaköveken való gyalogláshoz mindenkinek javaslok a kényelmes, csúszásmentes lábbelit. Nekem sajnos nem volt.

A helyi turistakalauzok szerint Lisszabon barátságosabb, áttekinthetőbb, családiasabb, mint sok más mediterrán nagyváros, ugyanakkor azokkal egyenrangú a látnivalók gazdagsága tekintetében. Ezt az összehasonlítást sajnos sem megerősíteni, sem cáfolni nem tudom, mivel nem rendelkezem összehasonlítási alappal. Az azonban biztos, hogy hamar feltűnik minden látogatónak a dicső régmúlt és

az ahhoz képest sokkal szerényebb jelen közötti ellentét. A régi városrész a műemlékeivel, épületeivel, hangulatával máig hirdeti, hogy Portugália nem is olyan régen a földrajzi és történelmi előnyeivel, gyarmataival, a felfedezésekben játszott kiemelkedő szerepével micsoda világhatalom volt. Ehhez képest Lisszabont ma a legszegényebb nyugat-európai ország fővárosának tartják. Persze minden relatív.

A szállásom az Avenida Almirante Reis 142. szám alatt volt, ami Lisszabon egészét tekintve központi, de inkább átlagosnak mondható részén található. A lisszaboni repülőtérrel a központba bevezető egyik 2x2 sávos főútról van szó, ahonnan tömegközlekedéssel, többek között az iskola is jól elérhető volt. Az iskolához metróval és autóbusszal kellett összesen mintegy 40 percet utaznom. A gépjármű forgalom a budapestihez képest szerényebb, de annak zaja az ablakon beszűrődve, főleg eleinte, igen zavaró volt számomra. Sokan közlekednek tömegközlekedési eszközökkel, metróval, autóbusszal, villamossal. Kerékpárosokat alig láttam, ami abból is adódhat, hogy kerékpárutak sincsenek. Nagyon sok zöldterület van a belvárosban, sok a szépen rendezett park, és nem csak a turisták által gyakran látogatott részekén van ez így.

Az albérleti szobám egy igazi nemzetközi szálláson volt. Lényegében a lépcsőház mind az öt emeletén fiatalok laktak, akik valamilyen formában - részben ERASMUS

programmal - ott tanultak vagy dolgoztak. Voltak köztük spanyolok, németek, franciák, lengyelek, de columbiaiak és brazilok is. Kihasználva a nemzetiségek kavalkádját, többször is előfordult, hogy ki-kí a saját országára jellemző „estét” tartott. Ilyenkor nagyon finomakat ettünk, ittunk, jókat beszélgettünk, miközben megismerkedtünk egy idegen kultúrával. Nagyon barátságos és kedves emberekkel kerültem én is kapcsolatba, közülük párral a mai napig tartjuk a kapcsolatot.

A fogadó intézmény, ahol a tanév első félévét töltöttem az Escola Superior de Educacao Instituto Politécnico de Lisboa, ami magyarra fordítva körülbelül annyit tesz, hogy Lisszabon Főiskolai Intézménye. Az épület, amelyben a főiskola 1985-től működik, a 20. század elején épült, és korábban is oktatási intézményeknek adott helyet. A kétemeletes főépülethez tartozik még egy tornaterem, és két kisebb épület, melyekben a különböző szakokra specializálódott termek találhatók. Ezen kívül egy szabadtéri futball és kosárlabdapályával is rendelkezik az intézmény.

Mivel a főiskola a belvárostól viszonylag távol helyezkedik el - a Benfica nevű városrészben van -, nekem körülbelül 40 perccel tellett, hogy eljussak az iskolába tömegközlekedési eszközökkel. Az épület viszonylag csendes, nyugodt környezetben található, pálmákkal és füves területekkel, padokkal körülvéve, ahol az órák közötti szünetben bárki kikapcsolódhatott.

Számomra furcsa volt, hogy amellet, hogy az iskola rendelkezik saját hideg-meleg étel büfével is, rendelkezésre állt egy olyan étkező is, ahol a tanulók az általuk hozott ebédjüket is meg tudták melegíteni, és kultúraltan elfogyasztani. A büfében – amelyet a tanárok és diákok egyaránt használtak - szinte minden megtalálható volt, a tejtermékektől kezdve a szendvicseken, üdítőkön és gyümölcsökön át egészen a főtt ételekig. Az étkezőhöz tartozott egy teraszhoz hasonlatos rész, így ha az időjárás engedte a friss levegőn, a szabadban is el lehet fogyasztani az ételt, vagy csak leülni és élvezni a napsütést.

Az épületben fellelhető volt egy könyvtár is, számítógépekkel, internet hozzá-

féréssel és egy tanulószobához hasonlítható teremmel, kényelmes fotelekkel, székekkel, íróasztalokkal, ahol egyedül, vagy akár csoportosan is lehetett tanulni, vagy csak beszélgetni, kikapcsolódni.

Ahogy itthon is, kint is nekem kellett összeállítanom az órarendemet, majd felvenni az adott kurzusokat. Az ERASMUS-os diákok a helyi tanulókkal együtt vettek részt az órákon, így a portugál nyelv ismeretének hiányában sok segítségre volt szükségem. Angolul viszonylag kevesen - és azok sem magas szinten - beszéltek, ami sajnos vonatkozott a helyi tanárookra is. Ebből kifolyólag főleg gyakorlati óráim voltak, ahol nem volt akkora szükség a portugál nyelv használatára, az angolul beszé-

lő csoporttársak pedig segítőkészek voltak, ha mégis egy kis segítségre szorultam.

Az iskola mellett azért maradt időm a kikapcsolódásra is. Szeptember vége felé a lakótársaimmal együtt úgy döntöttünk, jó lenne kipróbálni a szörfözést. Mivel akkor még viszonylag nyárias volt az idő és az óceán vize is elviselhető, részt vettünk egy szörfoktatással egybekötött kiránduláson. A városban sok erre szakosodott szörfiskola működik, így kiválasztottuk a számunkra legmegfelelőbbet. Háztól-házig illetve háztól-óceánig majd vissza, szállítottak minket kisbuszokkal. Az árban egy gyorstalpaló bevezető szárazföldi és vízi oktatás is benne foglaltatott. Rendkívüli élmény volt. Két óra intenzív elméleti és gyakorlati oktatás végén, ha csak egy-két másodpercre is, de többször sikerült megállnom a deszkán. Az idő többi részét nem nevezném szörfözésnek. Inkább harc a hullámokkal és a deszkával (a túlélésért). A nap végére teljesen kimerülve és elfáradva értünk haza. Az oktatók szerint ügyesen helytálltam, de arra a mai napig nem emlékszem, mikor és hogyan horzsolódott le az állam alsó része.

Mivel ez az időjárás romlása miatt ez csak egyszeri alkalom volt, szerettem volna valami állandó elfoglaltságot találni – lehetőleg mozgással kapcsolatosat - ami egy kis rendszert visz a hétköznapiak délutánjaiba. Szerencsére a lakástól pár utcányira adottak voltak a lehetőségek. A „betontenger” közepén körülbelül két focipálya méretű füves rész volt

telepítve, futópályával körülvéve és szabadtéri kondi gépekkel kiegészítve. A kisebb gyerekeknek egy elkülönített játszótér is a rendelkezésükre állt. A park részében sok ember sétáltatta a kutyáját, olvasott, vagy épp egy pléden pihenve élvezte az őszi napsütést. Míg az időjárás engedte én is eljártam ide futni, kocogni és a szabadtéri kondi gépeket is kipróbáltam. Az esős idő beálltával mást kellett keresnem. Egyik lakótársam ajánlotta, hogy menjek vele a közeli kondi terembe, ahol diákok kedvemmenyvel vehették igénybe a különböző szolgáltatásokat. Az edzők nagyon kedvesek és segítőkészek voltak (szerencsére beszéltek angolul). Az első alkalommal megmutatták, mit hogyan kell helyesen használni, onnantól kezdve már egyedül használhattuk a kedvünk szerint kiválasztott gépeket.

Ottlétem alatt két olyan társadalmi esemény történt Lisszabonban, amelyet közvetlenül érzékeltem. Szeptember 30-án helyhatósági választások zajlottak, ahol a győzelmet az addigi ellenzék szerezte meg. Én ebből azt érzékeltem, hogy a város ki volt plakátozva, és több alkalommal tanúja voltam, amikor is emberek kisebb nagyobb csoportja, zászlókkal, plakátokkal, síppal, dobbal felszerelve hangosan kiáltozva vonult az utcán. A másik a sztrájkok. Többször is megkavarta a napirendemet, hogy a tömegközlekedési dolgozók egésze vagy egy része sztrájkolt, feltehetően magasabb bérekért. Emiatt egy-egy nap néhány órára, sőt olyan is volt, amikor teljes nap-

ra leállt a tömegközlekedés, ami lényegében lehetetlenné tette a távolabbi helyváltoztatást. Hivatalosan is maradt el emiatt tanítási nap.

Közismert, hogy Portugáliában komoly hagyományokkal rendelkezett és rendelkezik napjainkban is a labdarúgás. Minden korosztályban nagyon sokan rúgják a bőrt. Nem vagyok futbalszurkoló, de nem tudtam nem észrevenni, amikor 71-éves korában, január 5-én elhunyt a portugálok futballikonja Eusebio da Silva. A Fekete Párduc becenévre hallgató legenda halála nem egyszerű médiaesemény volt, hiszen az országban 3 napos nemzeti gyászt hirdettek ki emlékére.

A portugálok igen vallásos emberek, a statisztikák szerint 90-95%-uk hithű római katolikus. A mindennapi életben én ebből a következőket tapasztaltam. A vallás a vallássság, mint téma gyorsan felmerült helyi csoporttársaimmal való beszélgetés alkalmával. Kérdezték a véleményemet, a mi szokásainkat, Istenben való hitemet. Egyikük elmondta, hogy rendszeresen járnak templomba és engem is elhívott, tartsak vele hétvégén. Mivel kitértem a lehetőség elől - nem vagyok vallásos -, nem hozta fel többet a témát. Más alkalommal egy másik csoporttársam elmondása szerint azért nem tudott felkészülni órára, mert előző délután, este a templomban volt elfoglaltságuk. A karácsonyi éjféli misét is komolyan veszik. Egyik barátunk a lakótársakkal szervezett ünnepi összejövetelre is csak a mise után jött el.

A kint eltöltött négy hónap alatt rengeteg tapasztalatot szereztem az utazás, önellátás, a mindennapi élet megszervezése területén. Az eddigi megszokott helyszínek és emberek helyett teljesen más környezetben, érdekesebbnél érdekesebb emberekkel kerültem kapcsolatba. Megismertem egy mediterrán ország kultúrájának, szokásainak, oktatási rendszerének egy-egy részletét. Az eltelt rövid idő alatt is új ismerősökre, barátokra tettem szert Európa több országából. Bárhogy is alakul az életem a későbbiekben, az itt megélt élmények egész életre szólnak.

